

Programma 4 Natuur en milieu

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

We werken aan een natuur-, landschaps- en milieubeleid dat bijdraagt aan een veilige en gezonde leefomgeving, aan herstel van de biodiversiteit en aan prachtige Brabantse natuurgebieden en landschappen voor mens, plant en dier.

Natuur en landschap

Een vitale natuur en waardevolle landschappen zijn onmisbare bouwstenen voor het welzijn van mensen en voor de ontwikkeling van Brabant als belangrijke kennis- en innovatieregio. In een aantrekkelijke groene provincie is het immers beter wonen, werken en leven.

We zorgen voor een goede uitvoering van nationale en internationale afspraken die zijn gemaakt over biodiversiteit. Hiermee moeten alle bedreigde planten en dieren in Brabant weer een geschikte leefomgeving krijgen. Hiervoor investeren we in een robuust en samenhangend natuurnetwerk. Ook nemen we maatregelen om de externe druk op de natuur te verminderen. Zo verminderen we de uitstoot van ammoniak rondom natuurgebieden. Daarnaast versterken we de kwaliteit van het Brabantse landschap en verankeren we de natuur en het landschap in de samenleving.

Het herstel van de biodiversiteit is in belangrijke mate afhankelijk van het doelbereik van de water-, en bodem- en stikstofopgave en de transitie van de landbouw. Tegelijkertijd biedt de natuuropgave ook kansen voor (agrarische) ondernemers. De natuur-, water-, stikstof- en landbouwopgaven worden daarom zoveel mogelijk in samenhang en gebiedsgericht aangepakt.

Milieu

Schone lucht en geen hinder van geluid en geur horen, naast schoon water en een schone bodem, tot de basis van een gezonde leefomgeving. Een ongezond buitenmilieu veroorzaakt 3,5% van alle ziektelast. Vervuiling van de lucht levert hier de grootste bijdrage aan. Daarom is het belangrijk om de basiskwaliteit op orde te hebben en om actief te werken aan het verminderen van ervaren overlast.

We zorgen er ook voor dat hergebruik van voormalige en/of gesloten stortplaatsen geen nadelige gevolgen heeft voor de leefomgeving. En wij voeren de nazorg uit voor de gesloten stortplaatsen.

Gezondheid

In het najaar van 2020 wordt de rolneming van de provincie met betrekking tot het horizontale thema gezondheid uitgewerkt. In 2021 wordt deze rolneming uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Het instrument vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zetten we in voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en daarmee aan een goed werk- en woonklimaat. We werken hierbij rechtmatig en volgens de afgesproken kwaliteitsnormen. We werken aan een goed vestigingsklimaat voor ondernemers, waarbij ze de ruimte krijgen om te innoveren, waarbij de bureaucratie hen niet in de weg staat.

Wat willen we bereiken?

Realisatie van een robuust en samenhangend natuurnetwerk

Een robuust en samenhangend natuurnetwerk is nodig om de achteruitgang van het areaal aan natuur en biodiversiteit te stoppen. Daarom vergroten we natuurgebieden en verbinden we natuurgebieden met elkaar tot het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Uitbreiding met nieuwe natuur vindt plaats door (landbouw)gronden te verwerven of functie ervan te wijzigen (grond met particulier beheer). Vaak moeten deze gronden ook worden ingericht zodat de nieuwe natuur zich in de gewenste richting kan ontwikkelen. Daarnaast leggen we ecologische verbindingszones (EVZ's) aan om natuurgebieden met elkaar te verbinden.

Voor het realiseren van het NNB en de EVZ is het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB) ingesteld. Het GOB financiert initiatiefnemers die het NNB en de EVZ aanleggen. Daarnaast stimuleert het GOB nieuwe initiatieven om tot natuurontwikkeling te komen. Bij het realiseren van het NNB en de EVZ's wordt zoveel mogelijk gewerkt aan het gelijktijdig realiseren van onze water- landbouw-, en energiedoelen.

Noord-Brabant is de provincie waarin in de afgelopen jaren vrijwel de meeste nieuwe natuur is gerealiseerd. Alleen in Drenthe is meer natuur ingericht. Tegelijkertijd heeft Noord-Brabant nog de grootste restantopgave. Dit is zowel procentueel gezien als in absolute zin en komt vooral doordat Noord-Brabant veruit de grootste totaalopgave heeft. Onze ambitie is om het NNB in 2027 gereed te hebben. Met het huidige realisatietempo gaat dit echter niet lukken. Daarom zetten we in op een versnelling van de realisatie. In de komende jaren moeten blijken of de versnellingsacties het gewenste effect hebben. Er is een reële kans dat we in het nieuwe Beleidskader Natuur (2022) moeten voorstellen om de planning aan te passen. In de jaarlijkse statenmededeling over de Voortgangsrapportage Natuur informeren we Provinciale Staten uitgebreider over de uitvoering van het NNB.

Indicator:

- In 2027 is het robuuste en samenhangende natuurnetwerk gerealiseerd

Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: grondverwerving / functieverandering

Om het hele Natuurnetwerk Brabant (NNB) in 2027 te realiseren, is tijdige beschikbaarheid van gronden cruciaal. Conform het bestuursakkoord zetten we in op een versnelling van de grondverwerving. Het doel is om in 2025 alle benodigde gronden beschikbaar te hebben. Daarmee resteert nog twee jaar om de gronden ook in te richten.

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2020	2021	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	9.600	4.450	5.000	6.000	7.000	8.200	9.600

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: inrichting

Nadat de benodigde gronden zijn verworven of van functie zijn veranderd, moeten de gronden veelal nog worden ingericht. In het Bestuursakkoord is opgenomen om in deze bestuursperiode 4.500 ha nieuwe natuur te realiseren.

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2020	2021	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	15.200	6.000	7.000	8.500	10.000	11.500	15.200

Realisatie ecologische verbindingzones

Een essentieel onderdeel van een robuust en samenhangend natuurnetwerk zijn de ecologische verbindingzones (EVZ). Deze groene verbindingen tussen natuurgebieden zorgen ervoor dat dieren en planten niet geïsoleerd raken en er een aaneengesloten natuurgebied ontstaat. Vooralsnog blijft de realisatie van de EVZ achter. Daarom hebben we verschillende versnellingsacties ingezet. We werken

momenteel aan een actualisatie van de EVZ-opgave. Deze actualisatie wordt in het najaar van 2020 aan de Staten voorgelegd en zal naar verwachting leiden tot een verlaging van onderstaande opgave.

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2020	2021	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.775	170	200	300	500	800	1.775

Beheer van het Natuurnetwerk Brabant

De grondeigenaren zijn verantwoordelijk voor het beheer van het NNB. Dit zijn met name Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap, gemeenten en landgoedeigenaren. Ook komen er steeds meer particulieren die natuur gaan beheren. De provincie subsidieert het natuur- en landschapsbeheer van het NNB op basis van het Subsiestelsel Natuur en Landschap.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Beheerde ha via de Subsiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel natuurbeheer (cumulatief)	83.000	84.200	85.400	86.600

Herstel van de biodiversiteit

Het gaat nog steeds niet goed met de Brabantse natuur. De biodiversiteit in de natuurgebieden is de afgelopen decennia afgenomen en blijft hangen op een te laag niveau. In het agrarisch gebied neemt de biodiversiteit nog steeds verder af. Dit komt doordat onze natuur te lijden heeft onder verdroging, vermessing, verzuring en versnippering. Het is hard nodig om maatregelen te nemen die zorgen voor behoud en herstel van de biodiversiteit.

Daarom voeren we herstelmaatregelen uit in Natura2000-gebieden en treffen inrichtingsmaatregelen in leefgebieden, leggen we faunapassages aan, investeren we in agrarisch natuur- en landschapsbeheer, stimuleren we boeren om in hun bedrijfsvoering meer rekening te houden met natuur, leggen we nieuwe bossen aan en worden bestaande bossen omgevormd. Daarnaast zetten we in op soorten- en gebiedsbescherming op basis van de Wet natuurbescherming, faunabeheer en het bestrijden van invasieve exoten. Ook werken we in 2021 verder aan de aanpak van stikstof waarbij drie doelen hand in hand gaan: natuurherstel en -versterking, ruimte voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen en terugdringen van de stikstofdepositie.

Samen met de andere provincies zijn we in gesprek met het Rijk over een Landelijk Programma Natuur. In de komende 10 jaar is landelijk ca. € 3 miljard beschikbaar voor natuurherstel en natuurontwikkeling, vooral in stikstofgevoelige natuur. In het najaar van 2020 wordt duidelijk welke (extra) investeringen we in Brabant gaan doen. In de jaarlijkse statenmededeling over de Voortgangrapportage Natuur informeren we Provinciale Staten uitgebreid over het herstel van de biodiversiteit.

Indicatoren:

- In 2030 is de afname van de biodiversiteit naar een positieve trend omgebogen

Wat gaan we daarvoor doen?

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Per 1 januari 2016 is het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. De kern hiervan is een leefgebiedenbenadering voor (dier)soorten van internationaal belang op basis van een collectieve,

gebiedsgerichte aanpak. De beheeractiviteiten worden uitgevoerd in een agrarisch leefgebied. In Noord-Brabant voeren 4 agrarische collectieven het ANLb uit.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel agrarisch natuurbeheer (cumulatief)	3.674	3.674	3.082	3.082

Bosuitbreiding en bosomvorming

In de Brabantse Bossenstrategie staat dat we bijdragen aan de klimaatopgave door meer bossen aan te leggen en de bestaande bossen op de droge zandgronden om te vormen naar meer gevarieerde bossen. Met een grotere oppervlakte bos en meer gevarieerdere bossen zorgen we voor meer binding van CO₂, versterken we de bosbiodiversiteit, gaan we verdroging tegen en ontstaan meer mogelijkheden voor houtproductie.

Bovendien zijn gevarieerde bossen veel beter opgewassen tegen de klimaatverandering met minder risico op grootschalige sterfte door plaaginsecten en uitslaande bosbranden.

De ambitie is om tot 2030 het bosgebied in Brabant te laten groeien met ca. 13.000 ha. In het Bestuursakkoord is opgenomen om in deze bestuursperiode een begin te maken met de aanplant van 2.500 ha bos, waarbij de voorkeur ligt op percelen binnen het NNB. Daarnaast is de ambitie om in 2050 een groot deel van de Brabantse bossen te hebben omgevormd.

Indicator	2021	2022	2023	2024
In uitvoering genomen ha bosuitbreiding (cumulatief)	500	1.500	2.500	3.500

Uitvoeren herstelmaatregelen in N2000-gebieden

Natura 2000 is het Europese netwerk van beschermde natuurgebieden. Van de 21 Brabantse N2000-gebieden zijn er 14 gevoelig voor stikstof. In vooral deze stikstofgevoelige N2000-gebieden worden herstelmaatregelen uitgevoerd. Deze herstelmaatregelen zijn erop gericht om de natuur bestendiger te maken tegen een overbelasting van stikstof.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Aantal uitgevoerde maatregelen (cumulatief)	400	pm1	pm1	pm1

pm1: afhankelijk van de invulling van de 2e fase N2000-herstelmaatregelen

Uitvoeren inrichtingsmaatregelen in leefgebieden

Meer dan 1000 planten en dieren in Brabant zijn bedreigd in hun voortbestaan omdat hun leefgebied in kwaliteit en omvang achteruit is gegaan. Daarom neemt de provincie voor het behoud en herstel van de biodiversiteit maatregelen in de leefgebieden van deze bedreigde soorten.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde ha (cumulatief)	2.000	3.000	4.000	pm

pm: afhankelijk van de invulling van het leefgebiedenbeleid in het nieuwe beleidskader Natuur

Versterking van de kwaliteit van het Brabantse landschap

Het Brabantse landschap is aantrekkelijk om te wonen, te werken en te recreëren en biedt ruimte voor verscheidenheid aan planten en diersoorten. De identiteit en verscheidenheid van het Brabantse landschap wordt gewaardeerd door de Brabanders en bezoekers aan onze provincie. Ze zijn een belangrijk factor om in Brabant te komen wonen en om als bedrijf zich in Brabant te vestigen.

De provincie investeert in het landschap om de karakteristieke Brabantse landschappen te behouden en te versterken.

Indicatoren:

- **In 2030 zijn de waardevolle cultuurhistorische landschappen in Brabant behouden en waar mogelijk versterkt**

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen die de karakteristieke Brabantse landschappen versterken

Om de karakteristieke Brabantse landschappen te behouden en te versterken, stimuleren we Brabantse organisaties, ondernemers en particulieren om concrete maatregelen te nemen. Dit doen we vooral met de Stimuleringsregeling Landschap en de Subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde ha via de stimuleringsregeling Landschap en de subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen	15 ha	15 ha	15 ha	15 ha
Beheerde ha via de stimuleringsregeling Landschap	450 ha	450 ha	450 ha	450 ha

Verankering van de natuur in de samenleving

We werken aan slimme verbindingen van natuur en landschap met de Brabantse samenleving en economie. Daarbij zetten we erop in dat burgers bewust zijn van het belang van natuur en landschap en daar zelf aan bijdragen. En dat (agrarische) ondernemers hun economische activiteiten laten plaatsvinden binnen de randvoorwaarden van natuur.

Indicator:

- **In 2022 investeren meer Brabantse burgers en ondernemers in hun groene leefomgeving**

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen die de verankering van de natuur in de samenleving versterken

We verbinden de natuur en het landschap met de Brabantse samenleving en economie door in te spelen op initiatieven uit te samenleving. Zo investeren we in de kracht van de groene vrijwilligers, in het verbeteren van de toegankelijkheid van natuurgebieden voor mindervaliden, in groene, klimaatbestendige schoolpleinen en in ondernemers die “ondernemen met natuur”. En versterken we de kansrijke wisselwerking tussen landbouw en natuur.

Prestaties/maatregelen	Indicator	2021	2022	2023	2024
Ondernemers en burgers die investeren in hun groene leefomgeving	Aantal uitgevoerde maatregelen/initiatieven	70	70	pm	pm

pm: afhankelijk van de invulling van het natuur- en landschapsbeleid in het nieuwe beleidskader Natuur

Milieu. Continue verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van de geluid-, geur- en lichthinder

We werken eraan dat luchtkwaliteit, geluid-, en geur- en lichthinder geen overlast veroorzaken bij mens en dier. De wettelijke milieunormen zorgen voor een bepaalde basiskwaliteit. We voldoen hier minimaal aan. Daarnaast is onze ambitie om de ernst en cumulatie van milieubelasting terug te dringen.

Indicator:

- In 2030 is de luchtkwaliteit verbeterd en de geluidsoverlast verminderd

Wat gaan we daarvoor doen?

Beperken van geluidsoverlast voor Brabanders

Geluidshinder heeft een sterke invloed op de gezondheidsbeleving van Brabanders. Daarom voeren we de komende jaren een provinciale subsidieregeling uit om bewoners langs provinciale wegen in staat te stellen hun woningen te voorzien van geluidwerende maatregelen, als zij veel geluid ontvangen vanwege deze wegen. Deze provinciale regeling uit het actieplan geluid 2018-2023 is aanvullend op de wettelijke bepalingen.

Indicator	2021	2022	2023	2024
Aantal resterende woningen met een geluidsbelasting > 60 dB met een onbekend binnenniveau of een binnenniveau > 36 dB)	5.000	4.600	4.200	3.800

Kiezen voor schone lucht in provinciale projecten

De provincie participeert in uiteenlopende projecten met effect op de buitenlucht. Ambitie is om te zorgen dat projecten waar wij als provincie in participeren tenminste gelijkblijvende en bij voorkeur positieve effecten hebben op de luchtkwaliteit. Daarom hebben we in 2020 het Schone Lucht Akkoord ondertekend. In 2021 zullen we stappen zetten om de ambities en afspraken uit het Schone Lucht Akkoord verder te implementeren.

39% gezondheidswinst luchtkwaliteit in Brabant in 2030 t.o.v. 2016

Stevige monitoring kwaliteit van de leefomgeving

Binnen de huidige beleidstaken heeft de provincie opdracht gegeven voor een aantal extra eigen meetstations nabij de industrieterreinen Moerdijk en Antwerpen, en aanvullende ammoniakmeetpunten vanuit het MAN. Daarnaast wordt in de periode 2020-2024 in samenwerking met de brede regio rondom Eindhoven gewerkt aan een innovatief regionaal netwerk met sensormetingen in Zuid-Oost-Brabant. Daarnaast zullen we in 2021 onderzoeken we of extra meetpunten – bijvoorbeeld in het kader van het Schone Lucht Akkoord – een toevoeging kunnen zijn om kennisvragen en witte vlekken in te vullen of als ondersteuning van burgerparticipatie en het gesprek over de omgevingsbelasting van agrarische bedrijven.

Terugdringen ernst en cumulatie van milieubelasting

In 2021 verkennen we verder op welke ‘hotspots’ veel klachten voorkomen en waar een stapeling van verschillende belastingen (o.m. geluid, stof, geurhinder) kan leiden tot een lagere leefomgevingskwaliteit. Bedoeling is dat verkenning aansluit bij de informatiebehoefte die leeft rondom invoering van de omgevingswet en de gebiedsgerichte aanpak die we als Brabant voorstaan

Indicator	2021	2022	2023	2024
Rapport verkenning hotspots Brabant	1			
Plan van aanpak hotspots	1			

Gezondheid

In het najaar van 2020 wordt de rolname van de provincie ten opzichte van het thema gezondheid uitgewerkt

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van uitvoeringsagenda, die invulling geeft aan rolname van provincie.

In het voorjaar van 2021 wordt een uitvoeringsagenda opgesteld die invulling geeft aan de rolname van de provincie op het gebied van gezondheid. Met de acties uit deze uitvoeringsagenda wil de provincie de gezondheid van de Brabanders bevorderen.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) leveren een bijdrage aan een gezonde fysieke leefomgeving en daarmee een bijdrage aan een goed werk- en leefklimaat.

Indicator:

- De uitvoering VTH voldoet aan de beleidskaders uit de opgaven Natuur, Water en Milieu

Wat gaan we daarvoor doen?

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
De vergunningverlening voldoet aan de gestelde	Aantal vergunningverleningsprocedures	<1%	<1%	<1%	<1%

generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit	waarin gebruik wordt gemaakt van de Wet dwangsom				
	Aantal van rechtswege verleende vergunningen a.g.v. late of geen reactie bestuursorgaan (lex silencio positivo)	0	0	0	0
	Beschikkingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld – norm 90%	90%	90%	90%	90%
Toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitseisen	Handhavingsbeschikkingen blijven in stand na gerechtelijke toetsing	90%	90%	90%	90%
	Mate van spontane naleving (na eerste controles)	60%	60%	60%	60%

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

- Brabant Uitnodigend Groen (BrUG) (Besluit: PS 50/12; Afweegmoment: 2022)
- Beleidsactualisatie BrUG (Besluit: PS 77/17)
- Groen Ontwikkelfonds Brabant BV (Besluit: PS 42/13; Afweegmoment: 2027)
- Provinciaal Milieu- en Water Plan 2016-2021 (Besluit: 78/15; Afweegmoment: 2021)
- Beleidsvisie op het benutten van de potenties in de ondergrond (Besluit: 49/13)
- Instrumenteel kader VTH 2018
- Beleidsnota luchtvaart Noord-Brabant
- Interim omgevingsverordening Noord-Brabant
- Beleidsnota hergebruik stortplaatsen

Verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen
- Groen Ontwikkelfonds Brabant BV
- Omgevingsdienst Brabant Noord
- Omgevingsdienst Midden-en West-Brabant
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Vooraf de volgende ontwikkelingen zijn van invloed op het bereiken van de doelstellingen:

- De Raad van State heeft op 29 mei 2019 uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS): het PAS mag niet als basis voor toestemming (vergunningen) voor activiteiten worden gebruikt. Het PAS is onvoldoende onderbouwd om vergunningen voor nieuwe activiteiten met

stikstofeffecten op N2000-gebieden te verstrekken. Deze uitspraak heeft grote invloed op de vergunningverlening.

- De stikstofproblematiek houdt Nederland al sinds mei 2019 in de greep. Duidelijk is dat er -om de natuur te laten herstellen én de economie niet stil te laten vallen - ingrijpende maatregelen nodig zijn. De vele uiteenlopende belangen maken het lastig draagvlak voor maatregelen te verwerven. Eind 2020 zal het College PS informeren over de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof.
- De (fysieke) basis van de bodem, het water en de lucht zijn (nog) niet op orde, de belasting van de natuur door stikstof, fosfaat en bestrijdingsmiddelen zijn (nog) te hoog en de verbetering van de waterkwaliteit- en kwantiteit blijf (vooralsnog) achter op de planning. Hierdoor staat het bereiken van de biodiversiteitsdoelen sterk onder druk.
- Er zijn nu nog onvoldoende partijen die initiatief en verantwoordelijkheid nemen voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant en de ecologische verbindingszones.
- De financiering van de bosambities zijn afhankelijk van nog onbekende subsidiekaders bij het Rijk en de EU en de mogelijkheden om nieuwe woonlocaties te verbinden met nieuwe bossen.
- De arbeidsmarkt is erg krap. Hierdoor komen de omgevingsdiensten aan onvoldoende geschikt personeel.

Wat mag het kosten?

Financiële toelichting (op de verschillen tussen de ramingen 2021 en 2020)

Lasten

Voor de uitvoering van de aanpak stikstof zijn nog geen middelen geraamd in 2021. Hiervoor volgt eind 2020 een beroep op de knelpuntenbuffer. In 2020 was € 1,9 mln voor de aanpak stikstof geraamd.

Voor de uitvoering van het Natuurnetwerk Brabant is in 2021 € 16,7 mln minder geraamd, omdat de grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) zich moeilijk laten ramen. Bij de jaarrekening 2020 worden begrotingswijzigingen voorgesteld op basis van de meest recente grondmutaties.

Voor de afgeronde uitvoering van transitie Dienst Landelijk Gebieds-projecten zijn in 2021 geen middelen opgenomen. In 2020 was hier € 3,5 mln voor opgenomen.

Voor biodiversiteit zijn in 2021 € 1,0 mln minder uitgaven gepland. In 2020 zijn middelen uit 2021 naar voren gehaald om 2 projecten te co-financieren.

Voor de uitvoering van het robuust natuurnetwerk zijn in 2021 € 2,8 mln meer uitgaven gepland.

Voornamelijk als gevolg van meer geraamde uitgaven voor Natura 2000 projecten.

De herplanning van de intensivering toezicht en handhaving landbouw over de periode 2020 tot en met 2023 leidt tot € 1,3 mln minder geplande uitgaven in 2021.

Voor de impuls omgevingsveiligheid zijn geen uitgaven geraamd in 2021. De rijksbijdrage hiervoor is in 2020 beëindigd (0,6 mln).

Baten

Voor de uitvoering van transitie DLG-projecten zijn in 2021 € 2,1 mln minder baten geraamd dan in 2020. In 2020 zijn volgens de huidige ramingen de transitie DLG-projecten financieel helemaal afgerond.

In 2020 zijn nog geen grondverkoop met betrekking tot het Natuurnetwerk Brabant geraamd, omdat de grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) zich moeilijk laten ramen per jaarschijf. Daarom is hiervoor in de begroting geen raming opgenomen. Dit leidt tot een € 6,0 mln lagere raming in 2020. Bij de jaarrekening 2020 worden begrotingswijzigingen voorgesteld op basis van de meest recente grondmutaties.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<u>Lasten</u>						
Programma lasten	112.725	144.107	122.095	111.699	85.283	82.798
Organisatiekosten	9.829	9.400	8.673	0	0	0
totaal lasten	122.554	153.507	130.768	111.699	85.283	82.798
<u>Baten</u>						
totaal baten	16.077	13.912	4.816	4.616	4.491	4.106
saldo baten en lasten	-106.477	-139.595	-125.952	-107.083	-80.792	-78.692